

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

Изх. № 1014-40-68

Дата 14.10.2017

ДО
НАДЗОРНИЯ СЪВЕТ
НА НОИ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Ивайло Иванов – Управител на НОИ

ОТНОСНО: Проект на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2018 г.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАДЗОРНИЯ СЪВЕТ,

На основание чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „а“ от Кодекса за социално осигуряване (КСО), внасям за утвърждаване от Надзорният съвет на НОИ проект на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2018 г.

Проектът на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за 2018 г., е разработен в изпълнение на Решение № 37 на Министерски съвет (РМС) от 19 януари 2017 г. за бюджетната процедура за 2018 г. и Указания БЮ №4/01.09.2017 г. на Министерство на финансите (МФ) за подготовката и представянето на проектобюджетите на ПРБ за 2018 г.

Проектът на бюджета на държавното обществено осигуряване (БДОО) за 2018 г. е съобразен с основните допускания по средносрочната бюджетна прогноза за периода 2018-2020 г. на РМС № 281/18.05.2017 г. и указания на министъра на финансите, посочени в писмо № 91-00-354 от 28.09.2017 г. на МФ във връзка със заключителния етап на бюджетната процедура за 2018 г.

Разчетите по приходната част на проекта на ЗБДОО за 2018 г. са съгласувани с Националната агенция за приходите по отношение задължителните осигурителни вноски (включващи и тези по реда на чл. 159 от Закона за публичните финанси), както и за други приходи събирани от НАП.

I. Параметри на проекта на КБДОО за 2018 г.

Таблица 1. Основни социалноосигурителни показатели.

ПОКАЗАТЕЛИ	Бюджет 2017 г.	Очаквано изпълнение 2017 г.	Проект 2018 г.
Средногодишен брой осигурени лица, хиляди	2 767.3	2 775.8	2 786.1
Среден осигурителен доход, лв. (за определяне на процента по чл.100 от КСО)	809.15	820.00	872.70
Брой безработни лица с право на обезщетение, хиляди	86.7	82.1	76.6
Средномесечен брой пенсионери, хиляди	2 179.9	2 175.0	2 170.6

Изт.: НОИ

Политики по приходите

- Увеличава се размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” с един процентен пункт – 19,8 на сто за родените преди 1 януари 1960 г., при съотношение – 11,02 за сметка на работодателя и 8,78 за сметка на работника и 14,8 на сто за лицата родени след 31 декември 1959 г., съответно при съотношение 8,22/6,58.
- Запазва се размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ – 60,8 на сто за родените преди 1 януари 1960 г., и 55,8 на сто за лицата родени след 31 декември 1959 г.
- Не се предвижда промяна на съотношенията между работодател и работник за останалите осигурителни рискове, като те остават съответно 60 към 40 на сто. За 2018 г. техните размери са, както следва:
 - фонд „Общо заболяване и майчинство” – 3,5 на сто;
 - фонд „Безработица” – 1,0 на сто;
 - фонд „Трудова злополука и професионална болест”- диференцирано от 0,4 до 1,1 на сто за сметка на работодателя;
- За 2018 г. не са договорени минимални осигурителни прагове (МОП). При административно увеличение на МОП с 3,9 на сто и планираното увеличение на минималната работна заплата с 10,9 на сто, средното увеличение на МОП през 2018 г. е около 6,8 на сто.
- Увеличава се минималната работна заплата от 460 лв. на 510 лв.
- Определя се минимален месечен осигурителен доход на самоосигуряващите се лица в размер на 510 лв.;
- Увеличава се минималният осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводители от 300 лв. на 480 лв.;
- Запазва се размерът на максималния осигурителен доход за всички осигурени лица – 2 600 лв.;
- За 2018 г. не се правят вноски за фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите”.

Политики по разходите

- Повишават се изискуемите възраст и осигурителен стаж при пенсиониране за всички категории труд;
- От 1 януари 2018 г. процентът за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула се увеличава от 1,126 на 1,169 с процент, определен по правилото на чл. 100 от КСО (3,8 на сто);
- От 1 юли 2018 г. пенсиите за трудова дейност, отпуснати до 31 декември на предходната година не се осъвременяват по чл. 100 на КСО, а се преизчисляват с новия процент за всяка година осигурителен стаж – 1,169;
- Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст и социалната пенсия за старост се увеличават от 1 юли 2018 г. с 3,8 на сто (чл. 100 на КСО);
- Максималният размер на получаваните една или повече пенсии (за новоотпуснати и състояние) се запазва в размер на 35 на сто от максималния осигурителен доход - 910 лв.;
- Увеличава се минималният дневен размер на обезщетението за безработица от 7,20 лв. на 9 лв. и се определя дневен максимален размер – 74,29 лв.;
- Променят се изискванията за право на парично обезщетение за безработица (ПОБ) – внесени и дължими осигурителни вноски във фонд „Безработица“ най-малко 12 месеца от последните 18 месеца;
- Променят се изискванията за продължителността на осигурителния стаж, по време на който лицата са били осигурени за безработица за времето след 31.12.2001 г., при изплащане на ПОБ;
- Запазва се периодът, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност - 18 календарни месеца, при безработица и бременност и раждане - 24 календарни месеца;
- Променя се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал.5 на КСО - първите три работни дни се изплаща среднодневно брутно възнаграждение в размер 50 на сто от осигурителя, а от 4-тия ден на настъпване на неработоспособността се изплаща парично обезщетение от ДОО;
- Отпадане на възможността за получаване на обезщетение за временна неработоспособност след прекратяване на правоотношението;
- Запазва се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане от 410 дни;
- Увеличава се размерът на обезщетението за отглеждане на малко дете от една до двегодишна възраст от 340 лв. на 380 лв.;
- През 2018 г. продължава да действа въведената през 2017 г. възможност за майките (осиновителките), които имат право да ползват отпуска при бременност и раждане до навършване на едногодишна възраст на детето, но не го използват, а се върнат на работа, да получат обезщетение от ДОО в размер 50 на сто от полагащото им се обезщетение при бременност и раждане.
- Запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице на 540 лв.
- Определя се максимален размер на гарантираните вземания - 1 300 лв.

II. Приходи и разходи на проекта на КБДОО за 2018 г.

Разработването на проекта на КБДОО по приходите и разходите за 2018 г. се основава и на очакваното изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г. на база отчет към м. август.

Към края на годината се очаква приходите (без трансферите) да бъдат 6 012,0 млн. лв. и изпълнението спрямо плана да бъде с 360,0 млн. лв. повече (6,4 на сто). Разходите (без трансферите) за 2017 г. се очаква да бъдат 10 490,7 млн. лв., с 1,2 на сто повече от планираните, или 122,5 млн. лв. преразход, включително и средствата за изплащане на еднократни допълнителни суми към пенсиите в размер на 53,8 млн. лв. Очакваните трансфери за 2017 г. са в размер на 4 716,6 млн. лв., което е с 0,4 млн. лв. получени повече трансфери.

Очакваният излишък по КБДОО за 2017 г. е в размер на 237,9 млн. лв.

Приходите на КБДОО са както следва:

2017 г. – 5 652,0 млн. лв. ЗБДОО,
2017 г. – 6 012,0 млн. лв. очаквано,
2018 г. – 6 572,3 млн. лв. проект.

Общият размер на приходите и получените трансфери за 2018 г. е 11 067,3 млн. лв., в т. ч. получените трансфери от централния/държавния бюджет – 4 495,1 млн. лв. (за пенсии, добавки и обезщетения, финансирани от държавния бюджет – 308,8 млн. лв. и за покриване на недостига от средства – 4 186,3 млн. лв.)

Разходите по КБДОО са:

2017 г. – 10 368,2 млн. лв. ЗБДОО,
2017 г. – 10 490,7 млн. лв. очаквано,
2018 г. – 11 059,9 млн. лв. проект.

Общият размер на разходите за пенсии, краткосрочни обезщетения, службите по социално осигуряване и предоставените трансфери за 2018 г. е 11 067,2 млн. лв., в т. ч. предоставени трансфери в размер на 7,4 млн. лв. за МТСП и за Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС).

III. Разходи по отделните социалноосигурителни програми

1. Пенсии

Финансовите разчети за пенсиите през 2018 г. се основават на параметрите, заложили в средносрочната фискална рамка на Правителството от 27 септември 2017 г. и очакваното изпълнение на разходите за пенсии на база отчета за м. август 2017 г. При планиране на средствата за пенсии в проектобюджета на ДОО за 2018 г. са взети предвид увеличението на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст на 180 лв. от 1 юли 2017 г. и на 200 лв. от 1 октомври 2017 г., както и законодателните промени, приети със Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ДВ бр. 61 от 11 август 2015 г.):

- по чл. 68, ал. 1-2 на КСО – През 2018 г. необходимите условия за пенсиониране за трета категория труд са 61 години и 2 месеца навършена възраст и 35 години и 6 месеца осигурителен стаж за жените и 64 години и 1 месец навършена възраст и 38 години и 6 месеца осигурителен стаж за мъжете;

- **чл. 68, ал. 3 на КСО** – През 2018 г. необходимата възраст за пенсиониране при непълнен стаж е 66 години и 2 месеца и 15 години действителен осигурителен стаж;

- **чл. 69, ал.1, 2, 3, 5, 5а и 6 на КСО** – През 2018 г. необходимите условия за пенсиониране за лицата от сектор „Отбрана и сигурност“ са 53 години и 2 месеца навършена възраст и 27 години осигурителен стаж и за двата пола;

- **чл. 69б (стар § 4 от ПЗР на КСО)** – През 2018 г. необходимите условия за отпускане на ранна пенсия от ДОО за лицата, работили при условията на първа и втора категория труд, които не отговарят на условията за пенсиониране от професионален пенсионен фонд по чл. 168 на КСО или са променили осигуряването си по чл. 4в от КСО, са както следва:

2018 г.		Жени		Мъже	
Необходим стаж от съответната категория		Навършена възраст	Сбор от възраст и стаж	Навършена възраст	Сбор от възраст и стаж
Първа категория	10	48 г. 8 м.	94	53 г. 2 м.	100
Втора категория	15	53 г. 8 м.	94	58 г. 2 м.	100

- Политики по отношение на размерите на пенсиите за 2018 г:

- От 1 януари 2018 г. се увеличава тежестта на една година осигурителен стаж в пенсионната формула с процент, равен или по-голям от процента определен по правилото на чл. 100 на КСО. Според чл. 70, ал. 1 от КСО процентът за всяка година осигурителен стаж се определя ежегодно със Закона за бюджета на ДОО за съответната година. За 2018 г. процентът по чл. 100 от КСО е 3,8 на сто (1,1% прогнозна стойност на хармонизирания индекс на потребителските цени и 6,5% прогнозно нарастване на средния осигурителен доход за 2017 г.), а тежестта на една година осигурителен стаж се увеличава от 1,126 на 1,169 на сто. Новата стойност на тежестта на една година осигурителен стаж ще се прилага при изчисляването на размерите на новоотпуснатите пенсии от 1 януари 2018 г. От 1 юли 2018 г. пенсиите, отпуснати до 31 декември на предходната година, се преизчисляват с новата тежест.

- От 1 юли 2018 г. минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст се увеличава от 200,00 на 207,60 лв. (увеличение с 3,8 на сто по чл.100 от КСО);

- От 1 юли 2018 г. социалната пенсия за старост се увеличава от 120,98 на 125,58 лв. (увеличение с 3,8 на сто по чл.100 от КСО);

- За 2018 г. максималният размер на получаваните една и повече пенсии остава 910,00 лв., поради запазване на размера на максималния осигурителен доход;

Посочените по-горе параметри и политики в областта на пенсиите оказват влияние върху броя на пенсионерите и размерите на пенсиите, които определят разходите за пенсии за 2018 г. Средният брой на пенсионерите за 2018 г. се очаква да намалее до около 2 170,6 хиляди. По-ниският брой на пенсионерите се обуславя от плавното увеличение на пенсионната възраст и осигурителен стаж за всички категории труд.

Таблица 2. Среден брой пенсионери и среден брой пенсии.

	2017 г. бюджет	2017 г. очакван	2018 г. бюджет проект	2018 г. в % към 2017 г. очакван
Среден брой пенсионери	2 179 904	2 175 023	2 170 589	99.8%
- за ОСВ по чл. 68 от КСО	1 543 112	1 543 075	1 535 453	99.5%
- за ОСВ по чл. 69 от КСО	99 780	97 555	96 499	98.9%
- за ИОЗ по чл. 74 от КСО	461 581	458 864	463 659	101.0%
Среден брой пенсии - общо в т.ч.	2 600 127	2 579 099	2 538 105	98.4%
- социални пенсии за инвалидност в размер 25 на сто по чл. 101, ал. 3 от КСО	400 045	384 980	348 836	90.6%

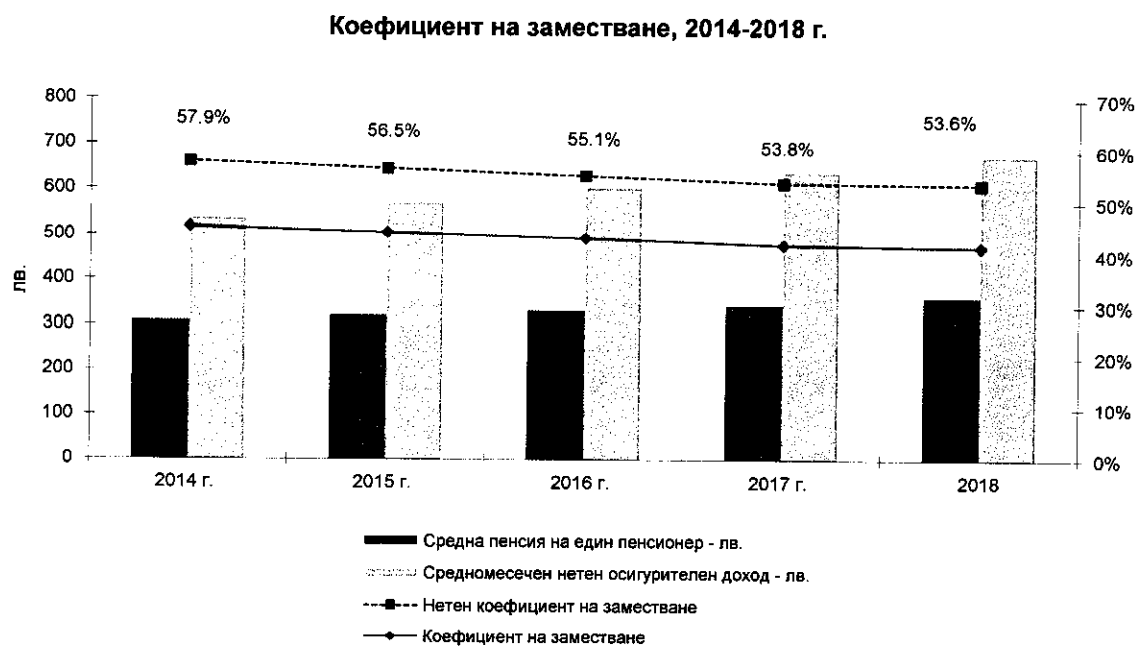
Средният размер на пенсията на един пенсионер през 2018 г. се предвижда да достигне 362,97 лв. като номиналното нарастване е 5,5 на сто при очакван среден размер за 2017 г. – 343,90 лв. Очаква се положителен реален ръст на пенсиите от 4,1 на сто през 2018 г., при прогнозирана стойност на средногодишната хармонизирана инфлация за 2018 г. от 1,4 на сто.

Фигура 1. Реално изменение на средната пенсия, 2014-2018 г.

Брутният коефициент на заместване на дохода за 2018 г. се очаква да бъде 41,6%, а нетният коефициент се очаква да бъде 53,6%.

Фигура 2. Коефициент на заместване на дохода, 2014 – 2018 г.

При посочените по-горе политики очакваните разходи за пенсии през 2017 и 2018 г. са както следва:

Таблица 3. Разходи за пенсии и капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права.

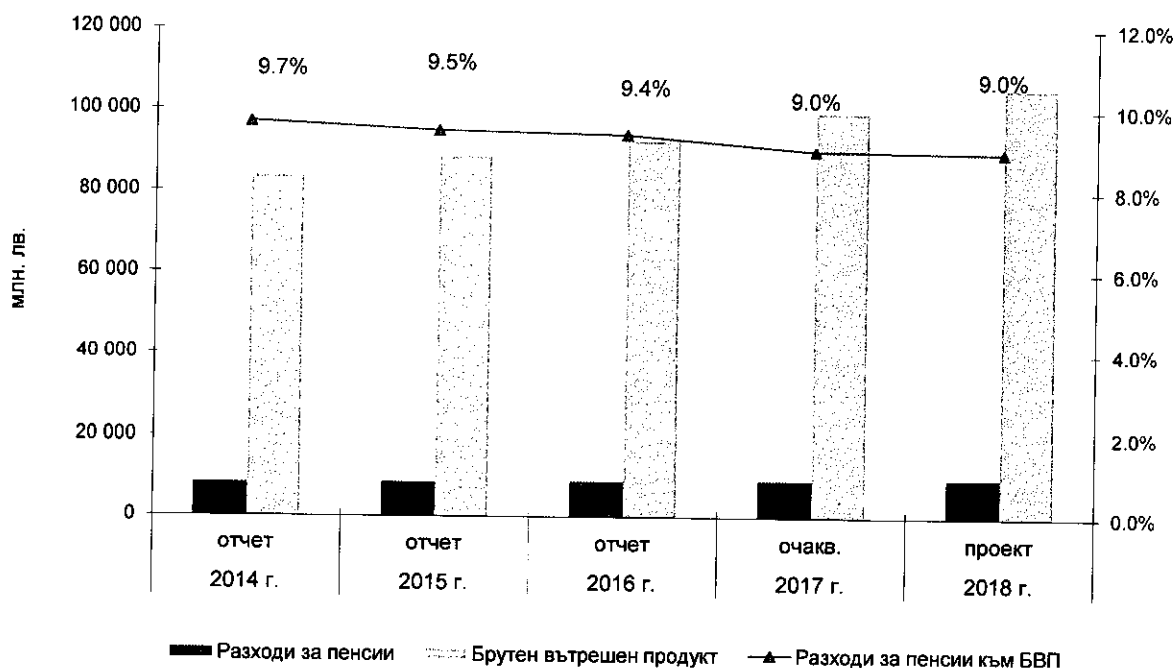
	2017 г.	2017 г.	2018 г.	2018 г.
	бюджет (хил. лв.)	очакван (хил. лв.)	проектбюджет (хил. лв.)	в % към 2017 г. (очакван)
I. Разходи за пенсии / ДОО и ДБ /	8 935 000.0	8 975 774.6	9 454 366.4	105.3%
Пенсии от ДОО	8 610 964.2	8 677 401.6	9 146 635.4	105.4%
пенсии за трудова дейност	7 853 949.7	7 949 340.1	8 388 783.7	105.5%
пенсии за лицата по чл. 69 от КСО	757 014.5	728 061.4	757 851.7	104.1%
Пенсии от ДБ	324 035.8	298 373.0	307 731.0	103.1%
II. Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права	1 300.0	1 059.0	1 500.0	141.6%
ВСИЧКО / I + II /:	8 936 300.0	8 976 833.5	9 455 866.4	105.3%

Разходите за пенсии за 2018 г. са **9 454,4 млн. лв.** В тази сума са включени разходите за пенсии от ДОО и държавния бюджет, както и добавките към пенсиите на ветераните от войните, добавките към пенсиите на репресираните лица по чл. 9 от ЗПГРРЛ, добавката по чл. 4 от ЗУНТОПБГ. Предвидените средства за пенсии са с 478,6 млн.лв. или с 5,3 % повече в сравнение с очакваното изпълнение на разходите за пенсии за 2017 г. на база на отчета за месец август. Увеличените разходи са резултат основно на предвидени средства за:

- целогодишното изплащане на по-високите минимални размери на пенсиите за трудова дейност, свързани с минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст, увеличена на 180 лв. от 1 юли 2017 г. и на 200 лв.от 1 октомври 2017 г. – 2,0 % допълнително;
- целогодишното изплащане на увеличените от 1 юли 2017 г. размери на пенсиите, в резултат на увеличението на процента за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула от 1,1 на 1,126 – 1,3 % допълнително;
- увеличение на процента за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула от 1,126 на 1,169 от 1 януари 2018 г. за новоотпуснатите и от 1 юли 2018 г. за отпуснатите до края на 2017 г. пенсии; за увеличаване на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст и на социалната пенсия за старост, както и на обвързаните с тях минимални размери на пенсии и добавки – 2,2 % допълнително;
- промяна в условията за пенсиониране на всички категории труд – намаление с около 0,2 %.

Разходът за пенсии през 2017 и 2018 г. се очаква да бъде около 9,0 на сто от БВП (фиг. 3).

Фигура 3. Разходи за пенсии като процент от БВП, 2014 – 2018 г.

2. Краткосрочни обезщетения

Разходите за краткосрочните обезщетения за 2018 г. са съобразени с отчетените разходи за 2016 г., ЗБДОО за 2017 г., очакваното изпълнение на база месец август 2017 г., прогнозирания брой на осигурените лица и осигурителния им доход.

Разходите за основните групи краткосрочни обезщетения по КСО са:

- обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството и карантина и нетрудови злополуки – 514,9 млн. лв., което е 103,4 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г. Планирани са обезщетения за 17 504,9 хиляди дни при среднодневно обезщетение от 29,42 лв.;
- обезщетения за трудова злополука и професионална болест – 10,5 млн. лв., което е 122,1 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г. Планирани са обезщетения за 279,9 хиляди дни за временна неработоспособност поради трудова злополука и професионална болест при среднодневно обезщетение от 37,67 лв.;
- обезщетения за бременност и раждане – 386,9 млн. лв., което е 107,3 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г. Планирани са обезщетения за 13 863,7 хиляди дни за временна неработоспособност поради бременност и раждане при среднодневно обезщетение от 27,91 лв.;
- обезщетения за отглеждане на малко дете до двегодишна възраст и за осиновяване на дете от 2 до 5 години – 157,7 млн. лв., което е 105,3 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г. Планираните обезщетения за отглеждане на малко дете са за 8 715,5 хиляди дни при среднодневно обезщетение от 18,10 лв.;
- парични обезщетения за безработица – 396,4 млн. лв., което е 101,1 на сто спрямо очакваното изпълнение за 2017 г. Планираните обезщетения са за 76 552 правоимащи лица със средномесечен размер на обезщетението 431,48 лв.
- финансиране на дейността по профилактика и рехабилитация – 20,1 млн. лв.

3. Дейност “Социално осигуряване”

Планираните разходи за дейност “Социално осигуряване” са 113,9 млн. лв. Относителният дял на разходите за дейността, спрямо всички разходи на КБДОО за 2018 г. е 1,03 на сто.

Разходите за персонал са 62,7 млн. лв. и са разработени при средносписъчен брой на наетите лица по трудови (989) и служебни (2 478) правоотношения.

Разходите за административна издръжка са 44,5 млн. лв., като увеличението се дължи на включените в издръжката разходи за заплащане на услугата, предоставяна от „Български пощи“ ЕАД за изплащане на пенсиите.

За 2018 г. проектът на средствата за капиталови разходи е направен на база необходимите действия за стопанисване, управление и обновяване на материалната база, като средствата са запазени на нивото от 2017 г.

4. Разходи за функция “Отбрана и сигурност”

В Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване за 2018 г. планираните средства за дейности 282 “Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности” и 283 “Превантивна дейност за намаляване на вредните последствия от кризи, бедствия и аварии” са в размер на 134 100 лв. и са предназначени, както следва:

- по **Дейност 282** са планирани разходи за финансиране на заплати и възнаграждения на персонала и осигурителните вноски за тях (ПМС №258/2005 г.), издръжка на дейността, закупуване на индивидуални средства за защита и текущ ремонт в размер на 94 100 лв.

- по **Дейност 283** са планирани общо 40 000 лв. и са предназначени за финансово осигуряване на ресурси за провеждане на превантивни мероприятия и организиране на начални спасителни, възстановителни и други неотложни мероприятия при възникването на бедствия, аварии и катастрофи, засягащи ЦУ и ТП на НОИ.

Резултати по проектите на бюджетите на отделните фондове на ДОО за 2018 г.

Консолидираният проектобюджет на държавното обществено осигуряване за 2018 г. се очаква да приключи с недостиг в размер на 4 100,6 млн. лв. За да се балансира проектобюджетът на нула, този дефицит следва да се финансира от държавния бюджет под формата на допълнителен трансфер за покриване на недостига от средства.

По проектобюджетите на отделните фондове за 2018 г. резултатите са следните:

- Фонд “Пенсии” – недостиг от 3 921,4 млн. лв.
- Фонд “Пенсии за лицата по чл. 69” – недостиг от 81,6 млн. лв.
- Фонд “Пенсии, несвързани с трудова дейност” – недостиг от 0,01 млн. лв.
- Фонд “Трудова злополука и професионална болест” – остатък от 132,4 млн. лв.
- Фонд “Общо заболяване и майчинство” – недостиг от 105,2 млн. лв.
- Фонд “Безработица” – недостиг от 124,8 млн. лв.
- Бюджет на НОИ – остатък от 4 100,6 млн. лв.

Общият резултат по фондовете и по бюджета на НОИ се балансира на нула.

УПРАВИТЕЛ:

ИВАЙЛО ИВАНОВ

